

DOKUMENTY KATECHETYCZNE W AUSTRII

Dyrektorium ogólne o katechizacji wydane w 1997 r. przez Kongregację ds. Duchowieństwa stało się ważną inspiracją dla uaktywnienia działalności katechetycznej. Jako owoc posoborowej odnowy Kościoła oraz ogłoszenia w 1992 r. nowego *Katechizmu Kościoła Katolickiego*, a jednocześnie znak troski Stolicy Apostolskiej o kształt katechezy, stanowiło także swego rodzaju zachętę, inspirację, a nawet zobowiązanie dla Kościołów lokalnych do wypracowania własnych dyrektorium katechetycznych, które w adekwatny sposób odpowiadałyby sytuacji danego regionu oraz specyficznym potrzebom katechetyczno-duszpasterskim.

Obecna sytuacja Kościoła w Austrii, jego pozycja, działalność, ale również problemy, są wypadkową uwarunkowań historycznych, społecznych i religijnych. Początki chrześcijaństwa w Austrii sięgają II wieku, kiedy to większa część terytorium tego kraju należała do Cesarstwa Rzymskiego. Pierwsze świadectwa o obecności uczniów Chrystusa na tych ziemiach sięgają 174 r. W III wieku naszej ery chrześcijaństwo było już na tym obszarze szeroko rozpowszechnione. Późniejsza ewangelizacja związana była z działalnością św. Floriana (†304), św. Seweryna (†482) czy św. Ruperta (†718), który doprowadził do powstania pierwszego biskupstwa w Salzburgu. Choć w pierwszej połowie X wieku wskutek najazdów węgierskich struktury Kościoła w tym kraju zostały niemal całkowicie zniszczone, to już pod koniec tego stulecia zaczęto zakładać parafie i fundować liczne klasztory, które stawały się centrami chrystianizacji kraju. Kolejne wieki historii chrześcijaństwa w Austrii to czas kształtowania relacji państwa i Kościoła. Obecnie w porównaniu do innych krajów można uznać ją za modelową. Z jednej strony odpowiada ona nowoczesnemu rozumieniu praw człowieka i wolności religijnej, a z drugiej wyraźnie koreluje z nauczaniem II Soboru Watykańskiego¹. Warto przypomnieć także, że właśnie w Austrii w XVIII wieku na uniwersytetach pojawiła się katechetyka jako naukowa refleksja nad kościelną katechezą².

Choć, podobnie jak w całej Europie, także w Austrii można dostrzec pewne symptomy kryzysu religijnego wychowania³, to jednak zarówno proponowany

¹ Por. <http://www.katholisch.at/kircheinoesterreich/geschichte> (09.02.2017).

² Por. R. Chałupniak, *Wychowanie religijne w kolebce naukowej katechetyki*, „Katecheta” 2002 nr 3, s. 60-65.

³ Por. M. Rynkał, *Wychowanie religijne w Austrii*, w: R. Chałupniak (red.), *Współczesna katecheza: kryzysy i nadzieje*, Opole 2010, s. 171-175.

model takiej edukacji, jak jego praktyczne zastosowania, mogą być swego rodzaju przykładem czy punktem odniesienia dla rozwiązań wprowadzanych w innych krajach. Już na długo przed Soborem Watykańskim II w Austrii pojawiły się ruchy odnowy życia religijnego. Szkolna lekcja religii ma w tym kraju swoją długą historię, dla wielu jest wręcz oczywistością. Analizując różne przepisy prawne można zauważyć, że na stałe odnalazła ona swoje miejsce w austriackim systemie oświaty⁴. Bez wątplenia również rozwiązania dotyczące działalności katechetycznej Kościoła w ramach szkolnej lekcji religii są bardzo dobrze przemyślane i zakorzenione w systemie prawnym. Dzięki temu ma ona także wyraźnie konfesyjny charakter i może być określana mianem katechezy szkolnej⁵.

Być może właśnie ta długa i bogata tradycja obecności lekcji religii w szkole oraz dążenie do wskazania katechezie szkolnej jej należytego miejsca w systemie oświatowym, a także w działalności Kościoła, były jednym z powodów, dla których Austria, jako jeden z nielicznych krajów, może pochwalić się własnym dyrektorium katechetycznym, wydanym jeszcze przed *Dyrektorium ogólnym o katechizacji*. Pierwszy taki dokument został wydany już w 1971 r., następny w 1981. Dokumenty te są niewątpliwie wyrazem troski Kościoła lokalnego o właściwy kształt działalności katechetycznej, zarówno tej prowadzonej we wspólnotach parafialnych, rodzinach, jak i podczas szkolnej lekcji religii. Jednocześnie bardzo wyraźnie ukazują jej wartości.

W dwudziestą rocznicę wydania *Dyrektorium ogólnego o katechizacji* cenne wydaje się przypomnienie dyrektorium austriackiego. Niniejszy artykuł będzie prezentacją i analizą dwóch dokumentów istotnych dla katechezy w Austrii: *Österreichisches Katechetisches Direktorium für Kinder- und Jugendarbeit (Austriackie dyrektorium katechetyczne)* z 1981 r. oraz *Verkündigung und neue Evangelisierung in der Welt von heute (Przepowiadanie i nowa ewangelizacja we współczesnym świecie)* wydanego przez Konferencję Episkopatu Austrii w 2012 r.

⁴ Por. m.in. A.A. Bucher, *Religionsunterricht: Besser als sein Ruf? Empirische Einblicke in ein Umstrittenes Fach*, Innsbruck – Wien 1996.

⁵ W austriackiej pedagogice religijnej zagadnienie dystynkcji: katecheza – szkolna lekcja religii coraz częściej bywa podnoszone. Wielu autorów, sięgając po rozwiązania niemieckie lub włoskie, zaczyna kwestionować obecność katechezy w szkole, podkreślając przede wszystkim aspekt dydaktyczny lub kulturowy lekcji religii. Z kolei wielu nauczycieli religii traktuje te zajęcia jako okazję nie tylko do przekazania wiedzy, ale także do budzenia wiary, składania osobistego świadectwa i tworzenia sytuacji sprzyjających religijnym doświadczeniom. Por. C. Mann, *Austria*, w: Conferenza Episcopale Italiana – Servizio Nazionale per L'IRC (red.), *L'insegnamento della religione risorsa per l'Europa. Atti della ricerca dal Consiglio delle Conferenze Episcopali d'Europa*, Torino 2008, s. 67-75; M. Catterin, *L'insegnamento della religione ella scuola pubblica in Europa. Analisi e contributi di istituzioni europee*, Padova 2013, s. 86-90.

1. *Austriackie dyrektorium katechetyczne (1981)*

Dokładniejsza analiza *Austriackiego dyrektorium katechetycznego* z 1981 r. pozwala zauważyć, iż dokument ten omawia i reguluje najważniejsze kwestie dotyczące katechetycznej działalności Kościoła w Austrii. W swoim pierwszym rozdziale, odwołując się najpierw do tekstów Pisma Świętego, a później m.in. do adhortacji apostolskiej Jana Pawła II *Catechesi tradendae* z 1979 r., ukazuje najpierw źródła, z których wynika obowiązek głoszenia Ewangelii, a więc również działalności katechetycznej, aby później podkreślić długą, katechetyczną tradycję, wciąż żywą w austriackim Kościele i społeczeństwie, zaznaczając jednocześnie, że szkolna lekcja religii obok katechezy parafialnej pełni ważną rolę w dziele katechizacji i powinna być rozumiana jako szkolna katecheza. Ukazując katechetyczny charakter szkolnej lekcji religii podkreśla się również, że nie zastępuje ona katechezy parafialnej, lecz wręcz przeciwnie – zakłada jej istnienie i jej potrzebuje (ÖKD 1.2). O tym nierozdzielonym związku lekcji religii i katechezy wspomina również *Dyrektorium ogólne o katechizacji* (DOK 73), które przypomina, że każda z tych form, zachowując swój własny charakter, ma służyć wychowaniu chrześcijańskiemu dzieci i młodzieży (DOK 76).

Bardzo ważnym zagadnieniem poruszonym w *Austriackim dyrektorium katechetycznym* jest również pedagogiczne i prawne uzasadnienie obecności lekcji religii w szkole. Już w pierwszym zdaniu tej części tego dokumentu czytamy, iż lekcja religii w Austrii jest swego rodzaju posługą Kościoła w szkole i na rzecz szkoły (ÖKD 3.1). Podejmując dalej tę myśl autorzy omawianego dokumentu opisują również rzeczywistość, w której żyją uczniowie, a która pełna jest religijnych odniesień i której nie sposób zrozumieć bez pewnej otwartości na transcendencję i podstawowej wiedzy religijnej. W ten sposób przekonują, że szkoła pragnąca w pełni wypełnić swoją funkcję przygotowującą uczniów do życia, musi zmierzyć się również z zagadnieniem Boga, a czyni to właśnie poprzez lekcję religii (ÖKD 3). Tego tematu, a więc odniesienia do obecnej rzeczywistości, w której żyją uczniowie, nie brakuje również w *Dyrektorium ogólnym o katechizacji*. Biorąc pod uwagę argumenty kulturowo-historyczne, antropologiczne i społeczne autorzy Austriackiego dyrektorium podkreślają, iż również z motywów pedagogicznych lekcja religii nie tylko może znaleźć swoje miejsce w szkole, ale jest ona w niej niezbędna (ÖKD 3.1.5).

Porównując wyżej przedstawiony dokument Kościoła w Austrii z *Dyrektorium ogólnym o katechizacji* wydanym w 1997 r. przez Kongregację ds. Duchowieństwa, można zauważyć, że oba dokumenty, oczywiście w niejednorodnym stopniu, ukazują konieczność podejmowania przez Kościół różnych form działalności katechetycznej. W obu możemy odnaleźć uzasadnienie jej podejmowania, jak również ukazanie właściwego jej miejsca także w szkole.

Warto zwrócić uwagę na zróżnicowany stopień ogólności obu dyrektorium. Wynika to oczywiście z zadań, jakie podjęli autorzy obu dokumentów. *Dyrektorium ogólne o katechizacji* miało być inspiracją i pomocą dla Kościołów lokalnych

w podjęciu tematu katechetycznej działalności, jej form i wyzwań. Odnajdujemy w nim opisy różnych możliwych rozwiązań, ogólne wskazówki i zasady. *Austriackie dyrektorium katechetyczne* jest już wyraźnie zakorzenione w konkretnej rzeczywistości i odpowiada na jej szczegółowo określone potrzeby. Odnosi się już do prawnie i organizacyjnie przyjętych w Austrii rozwiązań. I choć dokument ten powstał szesnaście lat przed *Dyrektorium ogólnym*, widać jednak wyraźnie, iż oba służą jednej sprawie i wypływają z jednego źródła – z nauczania Kościoła i analizy współczesnych uwarunkowań katechetycznych.

2. *Przepowiadanie i nowa ewangelizacja we współczesnym świecie (2012)*

Świadectwem troski biskupów austriackich o kształt działalności katechetycznej Kościoła, do której zachęcali autorzy *Dyrektorium ogólne o katechizacji*, jest również dokument Konferencji Episkopatu Austrii z 2012 r. – *Verkündigung und neue Evangelisierung in der Welt von heute*, który miał pomóc austriackim katolikom w przeżywaniu Roku Wiary. Głównym motywem jego powstania, jak pisze we wprowadzeniu bp A. Schwarz, było ukazanie sposobów nowej ewangelizacji w dzisiejszym świecie⁶. Choć dokument nie nosi wprost miana „dyrektorium katechetycznego”, to jednak nawet na stronie Episkopatu Austrii w jego prezentacji znajduje się określenie, iż „podobnie jak dyrektorium katechetyczne” podejmuje on różne zagadnienia dotyczące głoszenia Ewangelii we współczesnym świecie⁷.

Dokument *Verkündigung und neue Evangelisierung in der Welt von heute*, adresowany do wszystkich, którzy są zaangażowani w głoszenie Ewangelii, składa się z dwóch części. W pierwszej, określonej jako część zasadnicza, podano założenia teoretyczne. Wprowadzając w zagadnienia, któremu dokument jest poświęcony, jego autorzy już na początku przypominają, że Bóg przemówił do nas przez Jezusa Chrystusa, a my jesteśmy powołani do tego, aby przez słowa i czyny dawać świadectwo bliskości i miłości Boga. Jednocześnie podkreślają, że głosząc Ewangelię należy przede wszystkim nią żyć, tak, aby być świadkiem tego, co się głosi. Wypełniając to powołanie nie można zapomnieć także o tym, że orędzia ewangelicznego nie można niczym zastąpić. Ono niesie zbawienie, a jego głoszenie jest służbą, jaką chrześcijanie powinni wypełniać wobec każdego człowieka i całej ludzkości. Realizować to wielkie zadanie można na różne sposoby, które jednak są ze sobą powiązane i nawzajem się uzupełniają (VnE 2.2). Przypominając o tej jedynej w swoim rodzaju misji uczniów Chrystusa biskupi austriaccy odwołują się

⁶ Por. Österreichische Bischofskonferenz, *Verkündigung und neue Evangelisierung in der Welt von heute*, Wiedeń 2012, s. 3.

⁷ Por. <http://www.bischofskonferenz.at/home/110282/dokument-ueber-verkuendigung-und-neue-ewangelisierung> (11.02.2017).

tutaj do wcześniejszych dokumentów kościelnych, które stanowiły również ważne odniesienie dla *Dyrektorium ogólnego o katechizacji*, a mianowicie: adhortacji apostołskiej Pawła VI *Evangelii nuntiandi* z 1975 r. oraz adhortacji apostołskiej Jana Pawła II *Catechesi tradendae* z 1979 r. Jednocześnie przedstawione wyżej wzmianki określające znaczenie orędzia chrześcijańskiego dla każdego człowieka wyraźnie odnoszą się do treści *Dyrektorium ogólnego o katechizacji*.

W dalszej części dokumentu odnaleźć można wyjaśnienia podstawowych pojęć związanych z tematyką całego dokumentu. Szczególnie interesujące wydaje się być podkreślenie, iż dużym nieporozumieniem jest traktowanie katechezy wyłącznie jako przekazu wiedzy (VnE 3). Podobna myśl przyświecała twórcom *Dyrektorium ogólnego o katechizacji*, którzy ukazując jej istotę, wyjaśniali, że jest ona swego rodzaju momentem ewangelizacji, jest „czymś więcej niż nauczanie, jest pogłębieniem całego życia chrześcijańskiego, integralnym wtajemniczeniem chrześcijańskim, które pomaga w autentyczny pójściu za Chrystusem” (DOK 67).

Dużo miejsca w omawianym dokumencie austriaccy biskupi poświęcili opisowi dzisiejszego świata, ludzkich potrzeb oraz uwarunkowań, które kształtują postrzeganie rzeczywistości w dzisiejszych czasach, a przez to mają również wpływ na rozwój życia religijnego. W tej analizie wyraźnie podkreślili, że wspólnota wiary, która świadomie i z pełnym zaangażowaniem żyje zgodnie z nauką Jezusa, nie jest już czymś oczywistym. Coraz rzadziej ludzie mają doświadczenie życia w takich wspólnotach. Dotychczasowe miejsca i sposoby przekazu wiary tracą coraz bardziej na znaczeniu, dlatego konieczne jest poszukiwanie nowych dróg ewangelizacji. Tak, jak kiedyś ojcowie Soboru Watykańskiego II⁸ i autorzy *Dyrektorium ogólnego o katechizacji*, biskupi austriaccy zapraszali do wsłuchiwania się w znaki czasu. Co więcej, to odczytywanie znaków odnajduje już w tym dokumencie praktyczne zastosowanie. Jego wyrazem są nowe punkty, które pojawiły się w opisie współczesnego, zindywidualizowanego, a jednocześnie pluralistycznego społeczeństwa, o których we wcześniejszych dokumentach katechetycznych nie było mowy. Jak zauważa sekretarz generalny Austriackiego Instytutu Pastoralnego dr W. Krieger, dokument prezentuje relatywnie nowe trendy. Wśród nich warto wymienić znaczenie estetyki w procesie przekazywania wiary, podkreślenie wysokiej jakości współczesnej katechezy czy pytania o znaczenie wiary w życiu, o element egzystencjalny katechezy. Bardzo poważnie potraktowano również sprawę wolności człowieka⁹. Wśród znaków czasu biskupi wymienili także przeszkody, które utrudniają głoszenie i osobiste przyjęcie Ewangelii. Dzielią je na dwie grupy. W pierwszej wskazują na tendencje obecne w dzisiejszym społeczeństwie, wśród których wliczają między innymi: powierzchowność, pragmatyzm, hedonizm czy ateizm (VnE 4.8). W drugiej

⁸ Por. Sobór Watykański II, *Konstytucja duszpasterska o Kościele w świecie współczesnym*, „*Gaudium et spes*”, Watykan 1965.

⁹ Por. <http://www.bischofskonferenz.at/home/110282/dokument-ueber-verkuendigung-und-neue-angelisierung> (11.02.2017)

wymieniają te, które wynikają z braku wiarygodności samych chrześcijan, a są skutkiem grzechów i niewierności (VnE 4.9).

Piąty punkt pierwszej części prezentowanego dokumentu ukazuje dynamikę przepowiadania. Wskazując na kolejne etapy odkrywania wiary, jej poznawania i pogłębiania, które powinno zakończyć się jej przyjęciem, a następnie podjęciem misji głoszenia, biskupi dużo miejsca poświęcają katechezie. W swego rodzaju definicji podkreślają, że katecheza ma miejsce tam, gdzie grupa ludzi odpowiada na wezwanie Boga, w permanentnym procesie poznawczym odkrywa, w dialogu z innymi, w Piśmie Świętym i Tradycji, że wiara ma pewną historię, powinna się rozwijać, wrastać w myślenie, czucie i działanie człowieka, powinna kształtować życie zgodnie z wolą Bożą, tak aby przybrała konkretną postać w życiu człowieka i wyrażała się w służbie wierzącym (VnE 5.4). Patrząc z perspektywy głównego celu niniejszego artykułu należy zauważyć, iż ten sposób patrzenia na wiarę, jako swego rodzaju proces, nie jest całkowicie nowy i można go odnaleźć również na kartach *Dyrektorium ogólnego o katechizacji*.

W części teoretycznej dokumentu *Verkündigung und neue Evangelisierung in der Welt von heute* zostały również przedstawione wskazówki, dla osób pełniących służbę przepowiadania. Tutaj biskupi podkreślają na pierwszym miejscu wagę świadectwa życia. Jednocześnie ukazują, że ci, którzy zostają posłani, aby głosić Ewangelię, powinni dbać nie tylko o rozwój swoich kompetencji, choć to też jest bardzo ważne, ale także o swój żywy kontakt z Bogiem oraz pamiętać, że wypełniają misję Kościoła. Wyrazem realizmu i pełnego zrozumienia tego, jak trudna jest misja głoszenia nauki Chrystusa, jest punkt 6.9 omawianego dokumentu, w którym autorzy wzywają do wytrwałości, przypominając, że nie chodzi o sukces, ale przekazywanie wiary i dawanie jej świadectwa nawet tam, gdzie jest to niedoceniane i wydawałoby się nie przynoszące żadnego efektu (VnE 6.9).

W ostatnim punkcie tej części biskupi przypominają najważniejsze cechy, którymi powinno się charakteryzować głoszenie Ewangelii i działalność katechetyczną Kościoła. Wskazując na fakt, że pewne faktory ulegają zmianom, wyliczają takie cechy, które są niezienne i co ważne dla celów tego artykułu, podkreślone również w *Dyrektorium ogólnym o katechizacji*. Wśród nich wymieniają: chrystocentryzm, zgodność z Ewangelią oraz łączność z całą wspólnotą Kościoła. Autorzy przypominają także, iż podczas głoszenia nauki Chrystusa nie można zapomnieć o tym, że jest ono niesione przez modlitwę i żywą relację głoszącego z Bogiem. Istotny wydaje się więc także osobisty kontakt i odniesienie do warunków, w których żyją ci, którym Dobra Nowina jest głoszona. Wyraźnym odniesieniem do działalności katechetycznej jest punkt, w którym austriaccy biskupi ukazują wiarę, jako drogę, proces uczenia. Podkreślają zarazem, że w tej katechetycznej rzeczywistości, przepowiadanie ma charakter zorganizowanego przekazywania wiary, i jako taki potrzebuje określonych celów, metod, treści, pomocy oraz pewnej zorganizowanej formy (VnE 7.7).

Część druga dokumentu *Verkündigung und neue Evangelisierung in der Welt von heute* zawiera wskazówki praktyczne. Biskupi wymieniają najpierw różne

grupy docelowe ewangelizacji, aby później zaprezentować punkty wyjścia dla podejmowania różnorodnych działań oraz konkretne środki umożliwiające dotarcie z orędziem wiary do wszystkich ludzi. Równocześnie dokument podaje wskazówki do planowania i organizacji ewangelizacji, a także zachęca do refleksji nad własną praktyką i wskazania do podjęcia działania na różnych płaszczyznach.

Podając osoby, na które powinno być ukierunkowane głoszenie Ewangelii biskupi zaczynają oczywiście od rodziców, rodzin ogólnie i dzieci w różnym wieku. Szczególną uwagę zwracają jednak na dorosłych, wskazując za adhortacją *Catechesi tradendae*, że to oni są tą najważniejszą grupą, do której skierowane jest orędzie przyniesione przez Jezusa. Jednocześnie niejako wskazują, że katecheza dorosłych staje się coraz większym wyzwaniem dla Kościoła. Czytając ten fragment dokumentu, trudno nie zauważyć związku z *Dyrektorium ogólnym o katechizacji*, w którym część czwarta zastała poświęcona właśnie adresatom katechezy. Pewnym znakiem czasu, a także wyrazem aktualności i zakorzenienia w rzeczywistości, może być również dostrzeżenie innych grupy docelowych, na przykład tych, którzy choć od dawna ochrzczeni, ale dopiero teraz poważniej podeszli do kwestii swojej wiary i chcą ją w pełni odkryć i pogłębić (VnE 8.8), migrantów, czy „niechrześcijańskiego świata”, do którego zaliczeni zostali niewierzący, niepraktykujący czy wyznawcy innych religii.

Przypominając znaną zasadę, że „nasze życie może być jedyną Ewangelią, jaką dzisiejsi ludzie jeszcze czytają”, autorzy dokumentu wskazują wyraźnie, iż każdy chrześcijanin może być punktem wyjścia dla podjęcia działalności katechetycznej. Jednocześnie wymieniają pewne szczególne sytuacje i miejsca, które mogą stanowić okazję do głoszenia nauki Chrystusa. Obok tych bardzo tradycyjnych, jak parafia, wspólnota, małe grupy formacyjne czy pielgrzymki, podkreślają również siłę oddziaływania w codziennym życiu, w rodzinie czy wśród sąsiadów oraz zaangażowanie na rzecz potrzebujących. O aktualności analizowanego dokumentu świadczą mogą takie punkty, jak Internet oraz środki społecznego przekazu, mowa jest także o środkach audiowizualnych. Oczywiście, nie brakuje w tym zestawieniu także gazetki parafialnych, książek oraz miejsc związanych w naturalny sposób z przekazywaniem wiedzy i wychowywaniem, jak szkoły, internaty, przedszkola. Pewną nowością może być zwrócenie uwagi na „miejsca wiary” (*Orte des Glaubens*), do których zaliczone zostały m.in. klasztory czy różne domy formacyjne, a w których współcześnie można zaczerpnąć z bogactwa wiary. W przekazywaniu wiary podkreślona została również rola sztuki, muzyki, architektury czy wszechobecne obecnie projekty, a z drugiej strony także tradycyjna pobożność. Podobnie jak zostało to przedstawione w poprzednim akapicie, tak i tutaj można zauważyć, iż niektóre z wymienionych w tej części dokumentu punktów znajdują swoje wyraźne odpowiedniki w *Dyrektorium ogólnym o katechizacji*, inne są znakiem naszych czasów oraz wyrazem bardziej konkretnego ujęcia tematu.

W ostatnim punkcie dokumentu biskupi austriaccy podkreślają, że w całej działalności katechetycznej Kościoła potrzebne jest planowanie i dobra organizacja,

które wymagają odpowiedniego doboru tematów, zadań, wyznaczenie odpowiedzialnych osób, ale także współpracy i to zarówno na poziomie regionalnym, jak i międzynarodowym. Wydaje się, iż punkt ten można uznać za odpowiedź na wezwanie V części *Dyrektorium ogólnego o katechizacji*, które szczególnie w rozdziale szóstym podejmuje podobne zagadnienia.

W zakończeniu autorzy prezentowanego dokumentu jeszcze raz wskazują na najważniejszy motyw, który powinien pociągać wszystkich chrześcijan do działania. Jest to świadomość nadziei, jaką żyjemy i powołania, którym zostaliśmy obdarzeni. Wzywają również do jedności w działaniu, bo tylko ona może pomóc przezwyciężyć wszystkie trudności.

Podsumowując przedstawioną analizę obu dokumentów: *Österreichisches Katechetisches Direktorium für Kinder- und Jugendarbeit* z 1981 r. oraz *Verkündigung und neue Evangelisierung in der Welt von heute* z 2012 r., warto zauważyć, że wydawane w Austrii dokumenty, omawiające zagadnienia katechetyczne, w swojej formie i treści są powiązane z *Dyrektorium ogólnym o katechizacji* z 1997 r. Oba austriackie dokumenty ukazują odpowiedzialność za dzieło głoszenia Ewangelii i wskazują, w jaki sposób ogólne zasady katechetyczne mogą być dostosowane do konkretnej sytuacji i potrzeb danego kraju (por. DOK 9.11).

Streszczenie:

Długa i bogata tradycja obecności lekcji religii w szkole oraz dążenie do wskazania katechezie szkolnej jej należytego miejsca w systemie oświatowym, a także w działalności Kościoła, były jednymi z powodów, dla których Austria, jako jeden z nielicznych krajów, może pochwalić się własnym dyrektoriem katechetycznym, wydanym jeszcze przed *Dyrektorium ogólnym o katechizacji*. Pierwszy taki dokument został wydany już w 1971 r., następny w 1981. Dokumenty te są wyrazem troski Kościoła lokalnego o właściwy kształt działalności katechetycznej, zarówno tej prowadzonej we wspólnotach parafialnych, rodzinach, jak i podczas szkolnej lekcji religii. Niniejszy artykuł jest prezentacją i analizą dwóch ważnych dokumentów: *Österreichisches Katechetisches Direktorium für Kinder- und Jugendarbeit* (*Austriackie dyrektorium katechetyczne*) z 1981 r. oraz *Verkündigung und neue Evangelisierung in der Welt von heute* (*Przepowiadanie i nowa ewangelizacja we współczesnym świecie*) wydanego przez Konferencję Episkopatu Austrii w 2012 r.

Słowa kluczowe: Austria, Kościół, wychowanie religijne, katecheza, nauczanie religii w szkole, dokumenty katechetyczne

CATECHETICAL DOCUMENTS IN AUSTRIA

Summary

Long tradition of teaching religious education in schools paired with a desire to include it in the school system as well as in context of Church's policy were among the reasons

behind creation of Austrian Directory for Catechesis, issued before General Directory for Catechesis itself. First such document was written in 1971, next in 1982. Both documents express local Church's concern for the right direction of catechesis in parishes, families and school education. This article presents and analyses two other important documents: *Österreichisches Katechetisches Direktorium für Kinder- und Jugendarbeit* (Austrian Directory for Catechesis) from 1981 r. and *Verkündigung und neue Evangelisierung in der Welt von heute* (Annunciation and new evangelisation in modern world) issued by Bishops of the Episcopal Conference of Austria in 2012.

Keywords: Austria, Church, religious education, catechesis, religious education in schools, Catechetical documents

DOCUMENTI CATECHETICI IN AUSTRIA

Riassunto

Una lunga e ricca tradizione della presenza di lezioni di religione a scuola e mirare ad indicare il posto dovuto della catechesi a scuola nel sistema educativo nonché l'attività della Chiesa sono dei motivi per cui l'Austria, come uno dei pochi paesi, può vantarsi di un proprio Direttorio catechetico, rilasciato prima del Direttorio generale per la catechesi. Il primo tale documento è già stato divulgato nel 1971, il seguente nel 1981. Questi documenti sono un'espressione di preoccupazione della Chiesa locale per una forma corretta delle attività catechistiche sia condotte nelle comunità parrocchiali, le famiglie sia durante le lezioni di religione a scuola. Questo articolo è la presentazione e l'analisi di due importanti documenti: *Österreichisches Katechetisches Direktorium für Kinder- und Jugendarbeit* (il Direttorio austriaco per la catechesi) del 1981 e *Verkündigung und Evangelisierung neue und in der Welt von heute* (La proclamazione e la nuova evangelizzazione nel mondo moderno) emesso dalla Conferenza Episcopale Austriaca nel 2012.

Parole chiave: Austria, Chiesa, l'educazione religiosa, la catechesi, l'insegnamento della religione a scuola, i documenti di catechesi

Bibliografia

- Kongregacja ds. Duchowieństwa, *Dyrektorium ogólne o katechizacji*, Watykan 1997.
- Österreichische Kommission für Bildung und Erziehung, Österreichisches Katechetisches Direktorium für Kinder- und Jugendarbeit, Wiedeń 1981.
- Österreichische Bischofskonferenz, *Verkündigung und neue Evangelisierung in der Welt von heute*, Wiedeń 2012.
- Bucher A.A., *Religionsunterricht: Besser als sein Ruf? Empirische Einblicke in ein Umstrittenes Fach*, Innsbruck – Wien 1996.
- Chałupniak R., *Wychowanie religijne w kolebce naukowej katechetyki*, „Katecheta” 46 (2002) nr 3, s. 60-65.
- Rynkal M., *Wychowanie religijne w Austrii*, w: R. Chałupniak (red.), *Współczesna katecheza: kryzysy i nadzieja*, Opolska Biblioteka Teologiczna 119, Opole 2010, s. 171-175.